

Téma:

**SZAKPOLITIKAI TANULMÁNY –
Nemzetközi Gazdaságfejlesztés
és Külpolitikai Monitor**

Időszak:

2014. április

Dátum:

2014. április 29.

SZÁZADVÉG
ALÖZETVÁNY

SZÁZADVÉG
gazdaságkutató zrt.

STRATEGOPOLIS
KÖZMETROPOLITAI TANULMÁNYOK ÉS KUTATÁSOK

Az anyag az NFM_SZERZ/378/1 (2012) számú
szerződés teljesítésére készült.

Tartalom

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	2
NEMZETKÖZI GAZDASÁGFEJLESZTÉS.....	4
A hazai versenyképesség fejlődési lehetőségei	4
A versenyképességi indikátor módszertana	4
A versenyképesség elemzése	5
BEFEKTETŐI HANGULATBAROMÉTER	10
I. Gazdaságpolitikai döntések megítélése.....	10
II. Üzleti környezet változásai	13
Egyéb a vállalat szempontjából fontos megjegyzés, üzenet	14
KÜLPOLITIKAI MONITOR.....	15
Magyarország külföldi megítélése	15
Magyarország a választások előtt.....	15
Tudósítások a választásokról	17
Választások Szlovákiában – Köztársasági Elnök	18
Háttér	18
Az első forduló eredményei és értékelése	19
A második forduló eredményei és értékelése	21
MELLÉKLET	24

Vezetői Összefoglaló

Eseti tanulmányunk fókusza a magyar gazdaság versenyképessége, illetve versenyképességi hátrányai a régió országaihoz viszonyítva. A kutatás elsődleges célja, hogy rámutasson azokra a területekre, melyeken versenyhátrányunk mutatkozik a visegrádi országokhoz, továbbá Bulgáriához és Romániához képest. Kutatásunk alapját a WEF évente megjelenő versenyképességi tanulmánya képezi, melynek 2013–2014-es kiadványa alapján hazánk a 63. helyen található, amivel megelőzzük Romániát és Szlovákiát, de lemaradunk Lengyelországtól, Csehországtól és Bulgáriától. A versenyképességi index 12 pillérét és az azokat felépítő egyes ismérveket vizsgálva az alábbi öt, fejlesztéspolitikai akciótervek segítségével javítható pontra hívnánk fel a figyelmet:

- **Infrastruktúra:** a vízi és légi közlekedéshez kapcsolódó infrastruktúra fejlesztésre szorul, lemaradásunk a versenytársakhoz képest jelentős;
- **Egészségügy és alapkülső oktatás:** az alapkülső oktatásban résztvevők aránya alacsony;
- **Felsőfokú oktatás és szakképzés:** a szakképzés, a felnőttképzés, a munkahelyi képzések területén kell Magyarországnak fejlődni;
- **Munkapiaci hatékonyság:** a jól képzett hazai szakemberek külföldön hasznosítják a tudásukat;
- **Üzleti kifizetés:** a beszállítói hálózatok és a regionális klaszterek színvonala és száma sem megfelelő.

Fontos megjegyezni ugyanakkor, hogy a Kormány ezen pontok többségén már dolgozik, ám ahhoz, hogy ezek a programok beérjenek és hatásuk a versenyképességi mutatókban is megjelenjen, idő szükséges.

A válaszadó cégeket arról kérdeztük, hogy érinti-e működésüket az Ukrajnában kialakult belpolitikai válság, és amennyiben igen, pozitívan vagy negatívan befolyásolja-e az vállalkozásuk helyzetét. A beérkezett válaszok alapján 12 vállalkozás működését egyáltalán nem befolyásolja az Ukrajnában kialakult helyzet, a fennmaradó négy vállalkozás helyzetét azonban negatívan érinti.

Az első vállalkozás, melynek működését negatívan befolyásolja az ukrán belpolitikai helyzet a feldolgozóipar élelmiszer-, ital-, dohánytermék gyártási ágazatában működik, a negatív irányú változás kiváltó oka pedig az, hogy az ukrán import alapanyagok nem érkeznek meg a vállalkozáshoz. A második és a harmadik vállalkozás működését azért nehezíti meg az ukrán válság, mert a forintgyengülés hatására drágábban tudnak importálni. A vállalkozások a művészet, szórakozás, szabadidő és a vízellátás, hulladékgazdálkodás nemzetgazdasági ágakban működnek. A negyedik válaszadó cég szállítási, raktározási tevékenységet folytat, és

az Ukrajnában kialakult helyzet miatt megrendelőinek az ukrán piacra történő szállítási megbízásai visszaestek.

Áprilisban a nemzetközi sajtó is többet cikkezett Magyarországról, ami főként az április 6-ai választásoknak tudható be. A választások mellett, azonban más témákat is közvetített a média a nemzetközi politikai elit és a nemzetközi közönség felé. A legtöbbször ismételt témák közé tartozott, az elmúlt 4 év reformjai – köztük a választási rendszer átalakítása, a nyugdíjrendszer átalakítása, a médiatörvény, a földtörvény, a bankokra kirótt terhek –, a paksi bővítés finanszírozása, a fiatalok kivándorlása az országból, a 4-es metró átadása, illetve a pártok és választási kampányok mellett, főként Orbán Viktor személye és a Jobbik előretörése. A nemzetközi média nézőpontját a választások előtti, illetve a választások utáni két időszakban elemezzük. Az előbbi a választások lehetséges kimenetelének latolgatása, míg az utóbbit, a választási eredmények véleményezése illetve elemzése dominálja. Mindkét csoportról elmondható, hogy túlnyomó többségben negatív hangvételű cikkek dominálnak mind az európai, mind az amerikai sajtóban.

A térség további fontos eseménye az elmúlt időszakban Szlovákia új Köztársasági Elnökének megválasztása volt. A 2014-es elnökválasztás azért is kiemelkedő fontosságú, mivel azon Szlovákia eddigi legnépszerűbb politikusa, és egyben 2012 óta újra miniszterelnöke, Robert Fico csúfos vereséget szenvedett Andrej Kiska sikeres magánvállalkozótól. Az első körben még Fico végzett az első helyen 28 százalékkal, míg Kiska 24 százalékkal, azonban mivel senki nem szerzett abszolút többséget, az első két helyen végző jelölt jutott tovább a második fordulóba. Fico agresszív kampánya nem járt sikerrel, mivel a járások többségében átlag alatt teljesített. Ez valószínűleg annak is tudható be, hogy rendkívül megosztó személyiség, akit a baloldali szavazók kedvelnek, a jobboldaliak valamint a kisebbségek gyűlölnek. Még a kétnyelvű billboardokkal sem nyerte meg a szlovákiai magyarok támogatását, akik nem felejtették el korábbi és jelenlegi magyarellenes politikáját. Hunčík Péter szerint Kiska már azzal megnyerte a kisebbségeket, hogy azokat nem támadta. Kiska továbbá a köztársasági elnöki poszt tiszteletének visszaállítását ígérte, és a lakosság méltó reprezentálását. Kérdés az, hogy Fico mandátumának második felére hogyan hat majd ez a vereség, illetve, hogyan befolyásolja a Smer további pályafutását.

Nemzetközi gazdaságfejlesztés

A hazai versenyképesség fejlődési lehetőségei

Eseti tanulmányunk fókusza a magyar gazdaság versenyképessége, illetve versenyképességi hátrányai a régió országaihoz viszonyítva. A kutatás elsődleges célja, hogy rámutasson azokra a területekre, melyeken versenyhátrányunk mutatkozik a visegrádi országokhoz, továbbá Bulgáriához és Romániához képest. Jelen tanulmány keretei csupán arra elegendőek, hogy rávilágítsunk azokra a területekre, ahol érdemi eredményt lehetne elérni különböző fejlesztéspolitikai akciótervek segítségével, azonban igény esetén az érdeklődésre számot tartó témákat egy külön tanulmányban is megvizsgáljuk.

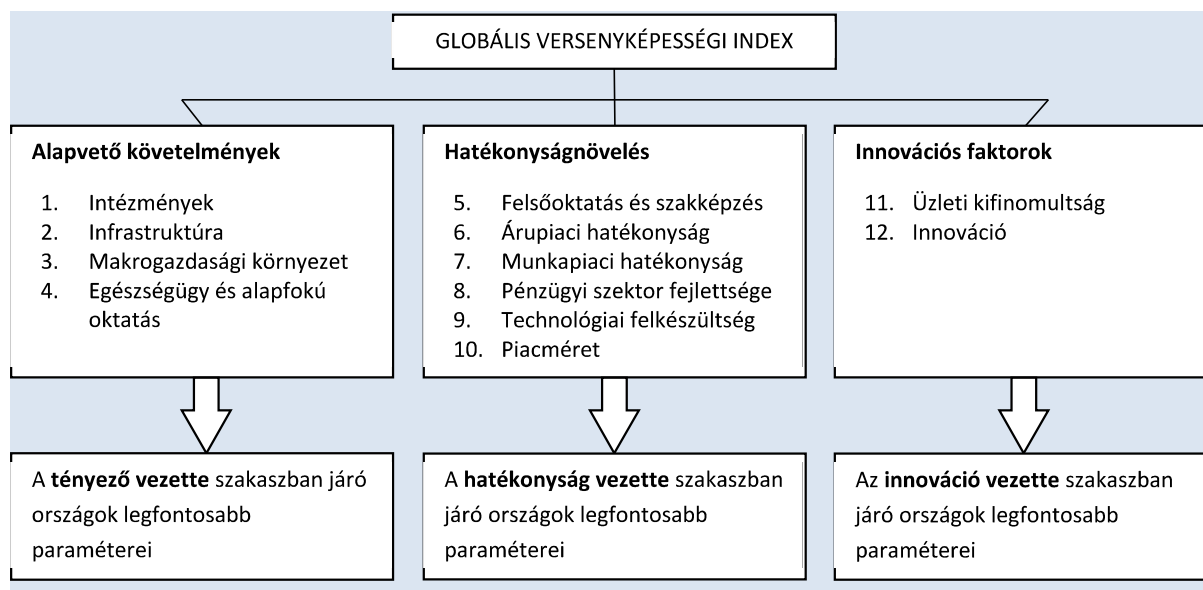
Kutatásunk alapját a World Economic Forum (WEF) évente megjelenő versenyképességi tanulmánya biztosítja (Global Competitiveness Report 2013–2014), melynek segítségével beazonosíthatóak a fejlődés szűk keresztmetszetei.¹ A WEF legfrissebb kutatása 143 országot rangsorol, amihez egy 114 ismérv alapján számított globális versenyképességi indexet (Global Competitiveness Index, GCI) számszerűsítene. Magyarország a legutóbbi rangsor szerint a 63. helyen található, amivel megelőzzük Romániát (76.) és Szlovákiát (78.), ugyanakkor lemaradunk Lengyelország (42.), Csehország (46.) és Bulgária (57.) mögött.

A versenyképességi indikátor módszertana

Egy ország nemzetközi versenyképessége az intézmények, intézkedések és más tényezők együttese, amelyek a termelékenységet előmozdítják, és gazdasági jólétet eredményeznek. Ebből is látható, hogy a versenyképességet számos tényező befolyásolja, így a GCI sokféle komponensből képez egyfajta súlyozott átlagot. Minden komponens más aspektusból ragadja meg a versenyképességet. A különböző összetevőket a WEF 12 alapvető pillérre osztja (lásd 1. ábra). Fontos megjegyezni, hogy ezek a pillérek nem függetlenek egymástól, gyakorlatilag egymásra épülnek: az egyik pillér gyengesége kihat az egész rendszerre. Például az innovációs tevékenység nem lehet hatékony megfelelő oktatásban és szakképzésben részesülő, egészséges munkaerő nélkül. A 12 pillért ezért tovább lehet csoportosítani abból a szempontból, hogy egy gazdaság fejlődése és versenyképessége mely előnyökből fakad, ebből pedig kirajzolódik egy fejlődési útvonal (lásd 1. ábra).

¹ WEF [2013]: The Global Competitiveness Report 2013–2014. World Economic Forum, Geneva, 2013. Letölthető: www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2013-14.pdf (letöltve 2014.04.14.)

1. ÁBRA: A VERSENYKÉPESSÉG 12 PILLÉRE

Forrás: WEF [2013] 9. oldal; Századvég-szerkesztés

Kezdetben a versenyképességet az olcsó erőforrások és a nagy mennyiségben rendelkezésre álló, de képzetlen munkaerő határozzák meg. A versenyelőny tehát az alacsony bérekből, a költségelőnyből fakad. Ez a stádium a tényező vezette gazdasági fejlődés, ide tartozik például az afrikai országok többsége. A második lépcső a hatékonyság vezette fejlődés. A bérek emelkedésével az olcsóság nyújtotta versenyelőny eltűnik, amit a hatékonyság növelésével lehet ellensúlyozni. A mennyiség helyett a minőség kerül előtérbe. Ez figyelhető meg napjainkban a távol-keleti országokban is. Mikor a hatékonyság növelésére az adott technológiák mellett már nincs lehetőség, akkor az innovációs szakasz veszi kezdetét. Ekkor a bérek és az életszínvonal olyan magas, hogy csak a folyamatos technológiai fejlődés, az innováció révén lehetséges versenyelőnyre szert tenni. Ebbe a csoportba tartozik az Európai Unió, illetve az észak-amerikai országok.

A versenyképesség elemzése

Magyarország a 2013–2014-es időszakban – hasonlóan a korábbi évekhez – továbbra is a második és a harmadik szakasz közti átmenetben található. Mindez azt jelenti, hogy hazánk számára jelenleg a legfőbb versenyképességi tényezők a hatékonyságot és az innovációt befolyásoló ismérvek. Bulgária és Románia a második, míg Csehország kivételével a többi visegrádi ország a hazánkkal megegyező, köztes fejlettségi szakaszban jár a WEF besorolása alapján. Csehország az innováció vezette, harmadik fejlettségi szakaszban jár.

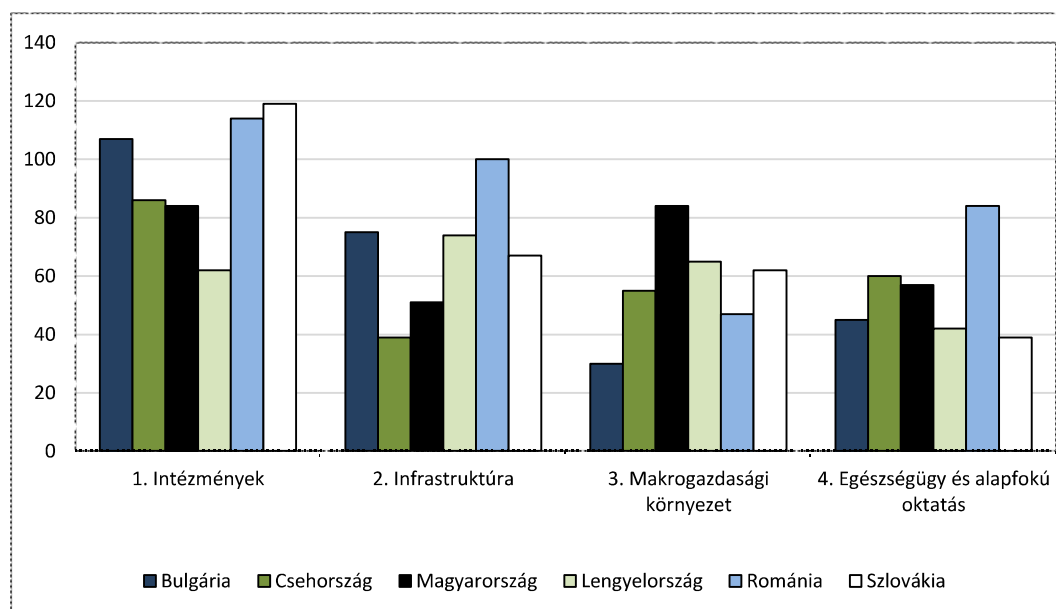
Az alapvető követelmények területén – bár Magyarország fejlettsége szempontjából már nem ezek a mutatók esnek a legnagyobb súllyal számításba – hazánk bizonyos esetekben lemaradást mutat a régiós vetélytársaihoz képest. Az intézmények tekintetében a régiós országokhoz viszonyítva jól állunk (helyezésünk a legtöbb esetben jobb, mint a többi vizsgált

országé), ám önmagunkhoz képest szűk keresztmetszetet jelent. Ez utóbbi azt takarja, hogy a részindexben elért helyezésünk rosszabb, mint a teljes index tekintetében. A legkirívóbb versenyhátrányunk az első pillérben a kormányzathoz köthető egyes mutatókban érhető tetten: rosszul szerepeltünk például (a 100. helynél is hátrébb állunk) a politikusokkal szembeni bizalomban, a kormányzati szabályzásban, a gazdaságpolitika átláthatóságában, a befektetők védelmében.² Ezek bár nem gazdaságfejlesztési kérdések, mégis jelentősen befolyásolhatják Magyarország nemzetközi befektetői megítélését.

Az infrastruktúra tekintetében mind területi összevetésben, mind saját eredményességünket nézve jól teljesítünk. Egyedüli említésre méltó versenyhátrányunk a vízi és légi szállításhoz kapcsolódó infrastruktúra fejletlensége: a vízi szállítási útvonalainkat nem használjuk ki kellőképpen, míg a nemzeti légitársaság hiánya szintén versenyhátrányt jelenthet, amennyiben a régió legfőbb légiközlékes csomópontjává kívánunk válni.

A makrogazdasági környezet minden tekintetben kirívó versenyhátrányunknak számít. Itt elsősorban a magas GDP-arányos államadósság jelenti a problémát, valamint a gyors infláció. Ugyanakkor a következő évi rangsorban mindenképpen előrelépünk mindkét tekintetben, miközben a költségvetési hiány esetében a régióban példamutatóan alacsony értékkel bírnak már évek óta. Az egészségügy és alapfokú oktatás pillérben összességében hazánk jól teljesít. Egy említésre érdemes terület van, ahol lemaradás mutatkozik: az alapfokú oktatásban résztvevők aránya alacsony, hazánk csak a 87. helyezést érte el ebben a tekintetben. Ezen a területen ugyanakkor már dolgozik a Kormány: egész napos iskola, az iskolai részvételhez kötött családtámogatások és ösztöndíjak.

2. ÁBRA: AZ ALAPVETŐ KÖVETELMÉNYEK PILLÉREIBEN ELÉRT HELYEZÉSEK

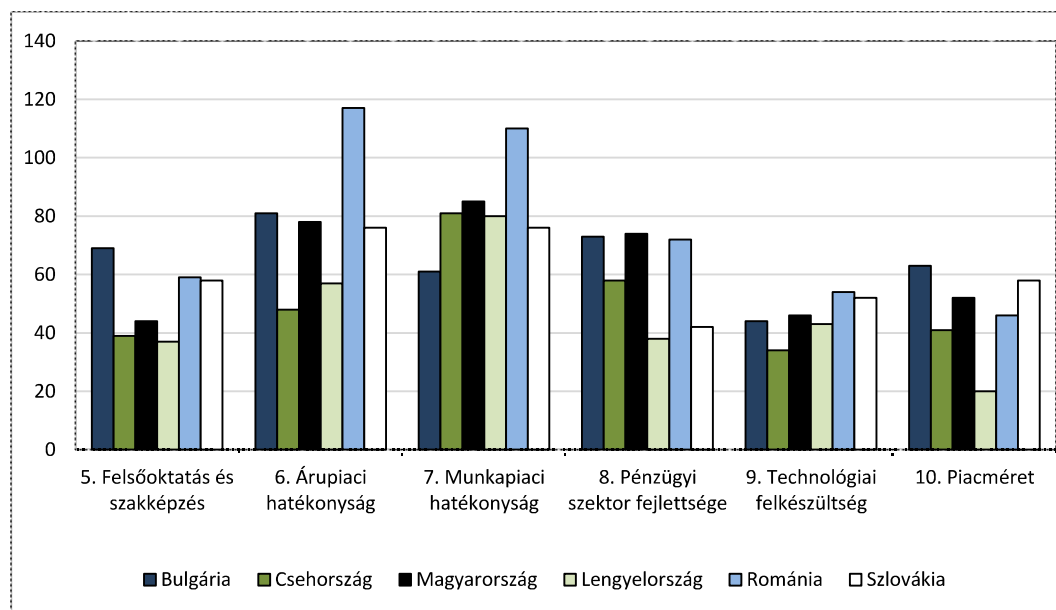
Forrás: WEF [2013]

² Az egyes ismérvekben elért pontos helyezéseket a vizsgált hat ország esetében a melléklet tartalmazza.

A hatékonyság növelése hazánk kiemelt fejlődési területe, tekintettel a fejlettségi szintünkre. Ebből is az egyik legfontosabb terület, a felsőoktatás és szakképzés pillér, amely a megfelelő humán tőkét biztosíthatja a versenyképesség javításához. Hazánk itt egyértelmű versenyelőnnyel rendelkezik a legtöbb országgal szemben. Ez elsősorban az oktatásban részt vevők számának és az oktatás kiemelkedő minőségének köszönhető. Ugyanakkor fontos megjegyezni, hogy a WEF értékelése alapján főként a szakképzés, a felnőttképzés, a munkahelyi képzések területén kell Magyarországnak fejlődnie (ezen mutatókban a 100. hely környékén van hazánk). Ezt a problémát szintén felismerte a Kormány, és megkezdte a hazai szakképzés átalakítását, melynek keretében a fő cél a német duális modell meghonosítása. Ennek keretében növelni kívánják a gyakorlati órák számát és a szakmai kamarák szerepét.

Az árupiaci hatékonyság területén is tapasztalható versenyhátrány, amely elsősorban az adózási környezethez köthető. Az adórendszer az értékelés szerint ellenősztrőzően hat a beruházásokra (135. hely), továbbá a profitra vetített adóráta is magas (116. hely). A Kormány az elmúlt években – helyesen – kiemelt figyelmet szentelt a piaci erőfölény mértékének csökkentésére, amelyben szintén rossz helyezést értünk el (112. hely). Ugyanakkor mivel egy, a vállalatvezetők percepciójára építő mutatóról van szó, vélhetően a Kormány eddigi munkáját a megkérdőjelezett szereplők pont ellentétesen értelmezik.

3. ÁBRA: A HATÉKONYSÁGNÖVEDELÉS PILLÉREIBEN ELÉRT HELYEZÉSEK

Forrás: WEF [2013]

A munkaerő-piaci hatékonyság tekintetében is jelentős lemaradásunk mutatkozik a versenytársainkhoz képest. Itt a szűk keresztmetszetet elsősorban az ún. agyelszívás jelenti. Magyarország ugyanis nem képes megtartani a képzett munkaerőt, sőt hazánk sem elég attraktív célpont más országok képzett munkaerőinek. A következő években tehát még több figyelmet ajánlott fordítani arra, hogy a „tehetségek” ne hagyják el az országot, hanem

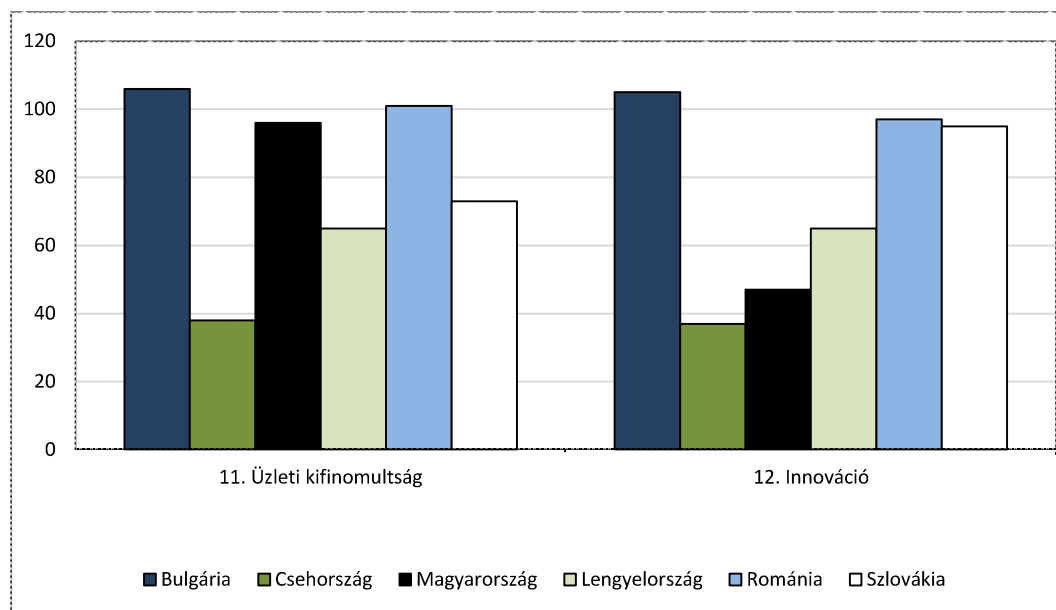
megszerzett tudásokat a hazai gazdaságban kamatoztassák. A Kormány ennek érdekében is több programot dolgozott ki, többek között az Új Nemzedék Jövőjéért Programot, civil foglalkoztatási programokat és vállalkozásösztönzést.

A régiós országok közül a magyar pénzügyi szektor fejlettsége a legelmaradottabb a WEF-rangsor alapján. Ez vélhetően az adósságcsapdával hozható párhuzamba, valamint az évek óta folyó mérlegalkalmazkodással. A pénzügyi szolgáltatások megfizethetősége messze a régiós átlag alatti (drága szolgáltatás), a helyi részvényt piacon keresztül történő finanszírozás elégtelen, a hitelszűke és a kockázati tőke hiánya szintén visszafogja a versenyképességet. A hitelszűkét orvosolhatja az MNB Növekedési Hitelprogramja, míg a szolgáltatás magas áráért elsősorban a pénzpiaci szereplők magatartása felelős. Itt megoldást a különadók kivezetése vagy áthárításának megakadályozása jelenthetne. A Kormány célja, hogy Magyarország az induló (start-up) vállalkozások központja legyen, amelynek segítségével kockázati tőke érkezhethet hazánkba, ám ennek eredményei jelenleg még nem láthatók.

A technológiai felkészültség tekintetében az egész régió komoly versenyképességi előnnyel bír. Ugyanakkor hazánk inkább a régió rangsorának közepén tartózkodik, de jelentős problémák nem tapasztalhatóak. A legfőbb szűk keresztmetszetek az alacsony vállalati szintű együttműködés területén, valamint az információs technológiában jelentkeznek. Utóbbi esetben hazánk csupán a 81. az internetes sáv szélesség, és régiós sereghajtó a mobil szélessávú internet-előfizetések tekintetében. Az infokommunikációs technológiák területén tehát hazánkban mindenképpen ki kell aknáznia fejlődési potenciálját.

A harmadik részindex, az innovációs szakaszt jellemző két pillérből tevődik össze, és ebben hazánk versenyképessége vegyes képet fest. Egyrészt az üzleti kifinomultság területén szűk keresztmetszet tapasztalható mind a saját teljesítményünkkel, mind a régióval vett összevetésben. Az itt található kilenc ismervből szinte mindegyikben hátul állunk a rangsorban. Az egyik legfőbb probléma a helyi beszállítói hálózat kiterjedtsége (vagyis annak hiánya) és minősége. A Kormánynak tehát folytatnia kell azon törekvéseit, hogy az egyre inkább elterjedő, globális láncokon alapuló termelésbe a magyar beszállítók egyre nagyobb részarányban vegyenek részt. A regionális klaszterek (termelői csomópontok) szintén hiányoznak, így az egyes ágazatok közötti kölcsönhatások nincsenek megfelelően kiaknázva.

4. ÁBRA: AZ INNOVÁCIÓS FAKTOROKBAN ELÉRT HELYEZÉSEK

Forrás: WEF [2013]

Az utolsó pillérben, az innovációban hazánk előkelő helyen áll, ám az innovációs kapacitások további fejlesztésre szorulnak. A GDP arányában hazánk 2012-ben mindösszesen 1,3 százalékot fordított K+F-re.³ Szintén fejlődési lehetőséget jelenthet a kormányzat fejlett technológia használatának serkentése: a legújabb infokommunikációs technológiák gyakoribb alkalmazása és folyamatos elterjesztése a kormányzat részéről segítheti a gazdaság hatékonyságának növelését.

Összességében elmondható, hogy az úgynevezett „kemény” adatokban (statisztikai számokkal mérhető indikátorok) hazánk jól áll vagy egyértelműen a fejlődés útjára lépett (például költségvetési hiány, államadósság, infláció stb.). Az úgynevezett „puha”, vagyis kérdőíves felméréseken alapuló, a vállalatvezetők percepcióira épülő, a tipikusan bizonytalanságot és kiszámíthatatlanságot jelentő indikátorokban állunk rosszul.

³ KSH [2013]: Kutatás-fejlesztés 2012. Központi Statisztikai Hivatal, Budapest, 2013 (19. oldal)

Befektetői hangulatbarométer

A hangulatbarométer elemzés célja, hogy bemutassuk azokat a legfontosabb stratégiai döntéseket vagy döntés előtt álló ügyeket, amelyek hatással vannak a Magyarországon befektető és befektetni kívánó vállalatok beruházási, foglalkoztatási és termelési döntéseire. A nem csak stratégiai partnereknek, hanem hazai kkv-knak is kiküldött hangulat-barométer kérdőívre ebben a hónapban összesen 16 válasz érkezett. A következőkben ezeket a válaszokat foglaljuk össze. A hangulat-barométer mutató minden esetben –100 és +100 közötti értéket vehet fel.

1. Gazdaságpolitikai döntések megítélése

Április havi kérdőívünk első részében az ukrán belpolitikai válság hazai vállalkozásokra gyakorolt hatásait mértük fel.

A kérdőívet kitöltő 16 vállalkozás 10 különböző nemzetgazdasági ágazatban tevékenykedik, melyek a következők:

1. Feldolgozó ipar (5 vállalat):
 - a. Élelmiszer-, ital-, dohánytermék gyártás (1 vállalat);
 - b. papíripar, nyomdai tevékenység (1 vállalat);
 - c. kokszyártás, kőolaj feldolgozás (1 vállalat);
 - d. fémalapanyag, fémfeldolgozási termék gyártása (2 vállalat);
2. Villamos energia, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás (1 vállalat);
3. Vízellátás, hulladékgazdálkodás (1 vállalat);
4. Szállítás, raktározás (1 vállalat);
5. Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás (1 vállalat);
6. Pénzügyi, biztosítási tevékenység (2 vállalat)
7. Ingatlanügyletek (1 vállalat)
8. Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység (1 vállalat)
9. Művészet, szórakozás, szabad idő (1 vállalat)
10. Egyéb szolgáltatás (2 vállalat)

A válaszadó cégeket arról kérdeztük, hogy érinti-e működésüket az Ukrajnában kialakult belpolitikai válság, és amennyiben igen, pozitívan vagy negatívan befolyásolja-e az vállalkozásuk helyzetét. A beérkezett válaszok alapján 12 vállalkozás működését egyáltalán nem befolyásolja az Ukrajnában kialakult helyzet, a fennmaradó négy vállalkozás helyzetét azonban negatívan érinti.

Az első vállalkozás, melynek működését negatívan befolyásolja az ukrán belpolitikai helyzet a feldolgozóipar élelmiszer-, ital-, dohánytermék gyártási ágazatában működik, a negatív irányú változás kiváltó oka pedig az, hogy az ukrán import alapanyagok nem érkeznek meg a vállalkozáshoz. A második és a harmadik vállalkozás működését azért nehezíti meg az ukrán válság, mert a forintgyengülés hatására drágábban tudnak importálni. A vállalkozások a művészet, szórakozás, szabadidő és a vízellátás, hulladékgazdálkodás nemzetgazdasági ágakban működnek. A negyedik válaszadó cég szállítási, raktározási tevékenységet folytat, és az Ukrajnában kialakult helyzet miatt megrendelőinek az ukrán piacra történő szállítási megbízásai visszaestek.

1. TÁBLÁZAT: „MILYENNEK ÍTÉLI MEG A MAGYAR GAZDASÁG JELENLEGI HELYZETÉT? MILYENNEK LÁTJA A MAGYAR GAZDASÁG HELYZETÉT A KÖVETKEZŐ 3 HÓNAPBAN?”

A magyar gazdaság jelenlegi helyzete			A magyar gazdaság helyzete a következő három hónapban		
Válaszlehetőségek	Válaszadó cégek száma	Százalékos megoszlás	Válaszlehetőségek	Válaszadó cégek száma	Százalékos megoszlás
Jó	3	19%	Javul	4	25%
Közepes	11	69%	Stagnál	9	56%
Rossz	2	13%	Romlik	3	19%
Összesen:	16	100%	Összesen:	16	100%
Befektetői hangulatindex: ⁴		+ 6,25	Befektetői hangulatindex:		+ 6,25

Forrás: Századvég

2. TÁBLÁZAT: A BEFEKTETŐI HANGULATINDEX ÉRTÉKEK ALAKULÁSA

A magyar gazdaság jelenlegi helyzete	December	Január	Február	Április
Befektetői hangulatindex	-35,71	-33,33	-23,68	+6,25
A magyar gazdaság helyzete a következő három hónapban	December	Január	Február	Április
Befektetői hangulatindex	+21,43	+5,56	+2,63	+6,25

Forrás: Századvég

A megkérdezett vállalatok ebben a hónapban sokkal pozitívabban ítélték meg a magyar gazdaság helyzetét, mint előző havi felméréseinkben. Az eddigi negatív értékekkel szemben az április havi befektetői hangulatindex a +6,25-os értéket vette fel. A javuló érték összhangban van a vállalkozások decemberi, három hónapra előretekintő, kiemelkedően pozitív várakozásaival (21,43). A válaszadó cégeknek a magyar gazdaság jövőbeli helyzetére vonatkozó várakozásaik javultak ugyan a februári adatokhoz viszonyítva, az áprilisi index (+6,25) azonban továbbra sem közelíti meg a decemberi +21,43-os értéket.

⁴ Súlyozás: Jó/Javul= 100; Közepes/Stagnál= 0; Rossz/Romlik= -100

„Változott-e anyacége megítélése az elmúlt hónapban Magyarországgal, a Magyar Kormánnyal kapcsolatban?”

A kérdőívet kitöltő 16 vállalkozásnál a legtöbb, összesen 15 (94%) esetben nem változott az anyacég megítélése Magyarországgal kapcsolatban. A fennmaradó vállalkozás anyacégének romló Magyarországgal kapcsolatos megítéléséről számolt be, választát azonban nem indokolta. Erre a kérdésre így összességében –6,25-os befektetői hangulatindex adódik, ami bár továbbra is negatív érték, az eddigi hangulatindexekkel összehasonlítva viszont valamelyest javuló tendenciát jelez.

3. TÁBLÁZAT: A BEFEKTETŐI HANGULATINDEX ÉRTÉKEK ALAKULÁSA

Az anyacég Magyarországgal kapcsolatos megítélése	December	Január	Február	Április
Befektetői hangulatindex	–12, 86	–7,41	–7,89	–6,25

Forrás: Századvég

4. TÁBLÁZAT: „MI AZ ÖN SZAKMÁJÁBAN DOLGOZÓ PÁLYATÁRSAK ÁLTALÁNOS VÉLEMÉNYE A GAZDASÁG HELYZETÉRŐL ÉS A HELYZET JAVÍTÁSÁT CÉLZÓ GAZDASÁGPOLITIKAI INTÉZKEDÉSEKRŐL?”

Válaszlehetőségek	Válaszadó cégek száma	Százalékos megoszlás
Jó	3	19%
Közepes	5	31%
Rossz	7	44%
Nem válaszolt	1	6%
Összesen:	16	100%
Befektetői hangulatindex:		–25

Forrás: Századvég

5. TÁBLÁZAT: A BEFEKTETŐI HANGULATINDEX ÉRTÉKEK ALAKULÁSA

Pályatársak magyar gazdasággal kapcsolatos általános megítélése	December	Január	Február	Április
Befektetői hangulatindex	–51,43	–27,86	–34,21	–25,00

Forrás: Századvég

Amikor arra kérdeztünk rá, hogy a válaszadókéhoz hasonló cégek és végzettségűek hogyan ítélik meg a gazdaság helyzetét és az azt javítani szándékozó gazdaságpolitikai intézkedéseket, továbbra is kedvezőtlen válaszokat kaptunk (–25,00), az eddigi hónapokhoz viszonyítva azonban már némi javulás tapasztalható.

II. Üzleti környezet változásai

6. TÁBLÁZAT: „MILYENNEK LÁTJA VÁLLALKOZÁSA HELYZETÉT AZ ELKÖVETKEZŐ 3 HÓNAPBAN?”

Válaszlehetőségek	Válaszadó cégek száma	Százalékos megoszlás
Javul	3	19%
Stagnál	9	56%
Romlik	4	25%
Összesen:	16	100%
Befektetői hangulatindex:		-6,25

Forrás: Századvég

7. TÁBLÁZAT: A BEFEKTETŐI HANGULATINDEX ÉRTÉKEK ALAKULÁSA

Vállalkozások helyzete a következő három hónapban	December	Január	Február	Április
Befektetői hangulatindex	-1,43	-3,7	-5,26	-6,25

Forrás: Századvég

A vállalkozások jövőbeni helyzetét firtató kérdésünkre a befektetői hangulat index továbbra is csökkenő tendenciát mutat, -6,25-os értéket vett fel ebben a hónapban, ami alacsonyabb a februári (-5,26), a januári (-3,7) és a decemberi (-1,43) értékeknél is.

8. TÁBLÁZAT: „MEGRENDELÉSEINEK ÁLLOMÁNYA HOGYAN ALAKULT AZ ELMÚLT HÓNAPBAN A SZOKÁSOSHOZ KÉPEST? VÁRHATÓAN HOGYAN ALAKUL A CÉGNÉL FOGLALKOZTATOTTAK LÉTSÁMA A KÖVETKEZŐ 3 HÓNAPBAN? TERVEZ-E KAPACITÁS-VÁLTOZTATÁST AZ ELKÖVETKEZENDŐ 3 HÓNAPBAN? (TERVEZ-E BERUHÁZÁST VAGY LEÉPÍTÉST?)”

Megrendelések alakulása az elmúlt hónapban			Foglalkoztatottak számának várható alakulása a következő 3 hónapban			Várható kapacitás-változtatás a következő 3 hónapban		
Válasz-lehetőségek	Válaszadó cégek száma	Százalékos megoszlás	Válasz-lehetőségek	Válaszadó cégek száma	Százalékos megoszlás	Válasz-lehetőségek	Válaszadó cégek száma	Százalékos megoszlás
Növekedett	4	25%	Növekszik	4	25%	Bővítés	3	19%
Stagnált	9	56%	Nem változik	9	56%	Nem várható	11	69%
Csökkent	3	19%	Csökken	3	19%	Szűkítés	2	13%
Összesen:	16	100%	Összesen:	16	100%	Összesen:	16	100%
Befektetői hangulatindex:	+ 6,25		Befektetői hangulatindex:	+ 6,25		Befektetői hangulatindex:	+ 6,25	

Forrás: Századvég

9. TÁBLÁZAT: A BEFEKTETŐI HANGULATINDEX ÉRTÉKEK ALAKULÁSA

Megrendelések alakulása az elmúlt hónapban	December	Január	Február	Április
--	----------	--------	---------	---------

Befektetői hangulatindex	-5,71	-3,7	-2,63	+6,25
Foglalkoztatottak számának várható alakulása a következő három hónapban	December	Január	Február	Április
Befektetői hangulatindex	-11,43	-5,56	+2,63	+6,25
Várható kapacitás-változtatás a következő három hónapban	December	Január	Február	Április
Befektetői hangulatindex	+10,00	+5,56	+13,16	+6,25

Forrás: Századvég

A vállalkozások rendelésállományainak alakulását összevetve az előző hónapok adataival továbbra is tart a javuló tendencia, a hangulatindex az eddig negatív értékekkel szemben áprilisban már pozitív értéket vett fel (+6,25). A foglalkoztatottak számának várható alakulása is pozitívabb képet mutat: a befektetői hangulatindex 6,25-os értéket jelez ebben a hónapban, szemben az februári +2,63-os és a januári valamint a decemberi negatív értékekkel. A kapacitásbővítésben gondolkodó vállalkozások aránya azonban visszaesett, a februári +13,16-os hangulatindexszel szemben az áprilisi csupán +6,25-os értéket vett fel.

Egyéb a vállalat szempontjából fontos megjegyzés, üzenet

A kérdőívhez szöveges megjegyzést ebben a hónapban csupán egy, pénzügyi és biztosítási tevékenységet folytató vállalat fogalmazott meg. A vállalkozás rövidtávon nem számol az üzleti környezet gyors és főleg tartós javulásával. Negatívan értékeli továbbá a biztosítási adó fennmaradását, emellett véleménye szerint a belső fogyasztás még nem igazán indult be. Az alacsony banki kamatok és az adó miatt azonban az UL (Unit-linked, befektetési egységhez kötött életbiztosítás) termékeik értékesítése nőtt.

Külpolitikai Monitor

Magyarország külföldi megítélése

Magyarország külföldi megítélését a választások dominálják, így ezt az időszakot a választások előtti, illetve, a választások utáni megítélés alapján elemezzük.

Magyarország a választások előtt

Az április 7-i választások előtti héten is aktívan tudósítottak a külföldi lapok Magyarországról. Főként a német, a francia, az osztrák, az angol, az olasz, a közép-európai térség, illetve az amerikai lapok közül az International New York Times és a Wall Street Journal foglalkozott a legtöbbet Magyarországgal. A tudósítások a következő témák körül összpontosultak:

- Az ország jelenlegi gazdasági helyzete és az elmúlt 4 év gazdasági intézkedései.
- A pártok bemutatása és jellemzése, különös tekintettel a pártok vezetőire.
- A pártok kampányának bemutatása és véleményezése.
- Az elmúlt 4 év intézkedései: az új médiatörvény, a választási rendszer megváltoztatása, kampányregulációk, a kampányfinanszírozás átalakítása, a trafiktörvény, az uniótól való eltávolodás.
- Paks bővítése orosz hitelből.
- Kivándorlás, főként a fiatalok körében.
- A 4-es metró befejezése.
- A Seuso-kincsek hazaszállítása.
- A felcsúti stadion megépítése.

A cikkek túlnyomó többségének hangvétele negatív. Akadnak neutrális tudósítások (illetve pozitív hangvételű cikkek is), melyek főként a gazdasági mutatók fényében tudósítanak, illetve elemzik Magyarország gazdasági helyzetét, mint például a Wall Street Journal vagy a Wirtschaftsblatt. A hosszabb terjedelmű cikkek részleteiben elemzik az elmúlt 4 év gazdasági intézkedéseit, annak sikereit, mint például a rezsicsökkentést, vagy a deficit sikeres redukálását. Ennek ellenére, hosszútávon nem tartják sikeresnek az intézkedéseket. Emellett, kiemelik azt is, hogy a gazdasági mutatók javítását a külföldi befektetők és a külföldi bankok kárára tudták csak elérni. Ezzel a témával szinte minden nyugati lap részleteiben foglalkozik, és rendkívül negatív színben tünteti fel Magyarországot. A Financial Times (UK) szerint Orbán Viktor politikája hosszú távon nem fenntartható, és károsítja a befektetői bizalmat, a gyengülő forintot, és a régió többi országához viszonyítva gazdasági lemaradást eredményez.⁵

⁵ Financial Times, 2014.04.03

A fő probléma nem csak a cikkek témája, hanem az, hogy kormánypárti erőket ritkán szólaltatnak meg, Kumin Ferenc kivételével. A megszólaltatott szakértők túlnyomó többsége elítéli a kormány intézkedéseit. Mivel olyan erők nem szólalnak meg, akik a helyzetet másképp látják, és azt érdemben el is tudják magyarázni, a cikkek rendkívül egyoldalúak, viszont egy külföldi olvasó szemszögéből nézve meggyőzőnek tűnnek. Jó példa erre a Le Monde cikke, mely tartalmazza ugyan azt a tényt, hogy az EU és az IMF 2 százalékkal növelte Magyarország növekedési prognózisát, de ennek ellenére továbbra sem nevezhető pozitívnak a cikk, mivel a két ellentétes álláspont közül (Kumin Ferenc és Vértés András), csak a negatívát írja le részleteiben.⁶

Vannak pozitív hangvételű cikkek is, természetesen, amelyek a másik oldalról mutatják be a kormány intézkedéseit. Ez jellemzőbb talán a közép-kelet-európai régió sajtójára, melynek valószínűleg tisztább képe van a magyarországi politikai helyzetről, és az ahhoz kapcsolódó rendszerváltás lezajlásáról.⁷

A versenyben lévő pártokról is gyakran, illetve részletesen tájékoztat a külföldi média. Ezzel párhuzamban, közvélemény kutatások eredményei alapján a választások lehetséges kimenetelét latolgatják. A cikkek általában neutrális vagy negatív hangvételűek. Amennyiben a pártokat leíró bemutató jellegű cikkek kerülnek publikálásra, azok általában neutrálisak, viszont egy-egy pártot részleteiben bemutató cikkek már általában negatívak. A Fideszről, és személyesen Orbán Viktorról főként negatív cikkeket találni, mivel a cikkek részletesen beszámolnak az elmúlt 4 év intézkedéseiről is, amelyek eleve negatívan indítják a cikkek hangvételét. A rendszeresen ismételt témák közé tartozik az alkotmány többszöri vita nélküli módosítása, a felcsúti stadion, a média kormánybaráttá való átalakítása, illetve a választási törvény átalakítása.⁸ Emellett, gyakran előjön az EU-val és más nemzetközi szervezetekkel való szembe fordulás, melyhez egy erőteljes negatív imázs párosul: „harcias Orbán Viktor”,⁹ „ellentmondásos magyar miniszterelnök”.¹⁰

„...politikájának erős pillére az ország jogainak védelméért a külfölddel folytatott szabadságharc, amely elsősorban az EU és az IMF ellen irányul.”¹¹

„...a kormányfő az Európai Uniót csak annyiban támogatja, amennyiben az saját befolyásának és az ország lehetőségeinek növelését szolgálja.”¹²

Habár Orbán saját politikája mellett való kiállása az EU-val szemben negatívként és agresszívként van feltüntetve, a nyugati média is elismeri, hogy ez a politika a

⁶ Le Monde, 2014.04.05.

⁷ Például az elmúlt 4 év gazdasági intézkedéseit bemutató cikk: Hospodárské Noviny, 2014.04.05.

⁸ The Guardian, The Economist, Financial Times, Handelsblatt, die Tageszeitung, Tagesschau.de, der Standard, Kurier, 2014.04.04.

⁹ Financial Times (UK), 2014.03.31.

¹⁰ The Wall Street Journal, 2014.03.31.

¹¹ The Guardian, 2014.04.05.

¹² Handelsblatt, 2014.04.05.

miniszterelnököt erősíti saját országában, és ez bizonyítható közvélemény-kutatásokkal, és később a választási eredményekkel is. Összességében tehát elismerendő, hogy Orbán Viktor jó politikus¹³, akitől érdemes tanulni. Radoslav Markowski szerint például Ukrajnának is Orbánhoz hasonló politikusra lenne szüksége.¹⁴ Orbán Viktor és a Fidesz a kritikák ellenére sikeres kampányt folytattak, és eredményes gazdasági intézkedéseket tudnak felmutatni, ezt a külföldi média is elismeri. Érdemes megemlíteni, hogy a vezető emberi arcát mutató politikai kommunikáció is sikeresnek bizonyul, mivel az a vezetőt közelebb hozza mind a hazai, mind a nemzetközi közönséghez.¹⁵

„A helyi és külföldi nyugatbarát erők élesen bírálták a média, az alkotmánybíróság és a központi bank hatáskörének korlátozásáért, mindez azonban csak növelte Orbán népszerűségét Magyarországon.”¹⁶

A pozitív hangvételű cikkek az orosz médiában a leggyakoribbak, nagy valószínűséggel főként a keleti nyitás és Paks bővítése miatt.¹⁷ Sőt, a Nyezaviszimaja Gazeta szerint Moszkva politikai szintre emelné a magyar-orosz kapcsolatot.¹⁸ Kérdéses, hogy ez pontosan mit jelent és a gyakorlatban hogyan valósulna meg, főként a jelenlegi ukrán válsággal kapcsolatos fejlemények fényében. Továbbá kérdéses az is, hogy az Oroszországhoz való további politikai közeledés mennyire tenne jót Magyarország nemzetközi hírnevének, főként az EU-val és Amerikával szemben, amelyek elítélik az oroszok eddigi tetteit és beavatkozását az ukrán válságba.

Tudósítások a választásokról

Minden jelentős külföldi lap beszámolt a magyar választások eredményéről. A Fidesz győzelme nem volt meglepetés, arra azonban, hogy a kétharmados többséget megszerzi-e a kormánypárt, még várni kellett. Ez volt gyakorlatilag az egyetlen kérdés a külföldi média számára a Fidesszel kapcsolatban: lesz-e kétharmad vagy nem lesz.

Az eredmények ismertetése mellett kihangsúlyozták az elmúlt 4 év intézkedéseit, a baloldal gyengülését és a Jobbik fokozatos előretörését. Az elmúlt 4 év intézkedéseit, csakúgy, mint a választásokat megelőző időszakban, neutrálisan, de főként negatívan ítélik meg. A baloldal gyengülése és a Jobbik előretörése szintén aggodalommal tölti el a nyugatot és a közép-európai térséget, mivel az átrendezheti Magyarország politikai térképét. Emellett, pozitív hangvételű írások is megjelentek a közép-kelet-európai térségből, melyek a Fidesz eddigi intézkedéseit, és népszerűségét mutatják be. Figyelmet érdemel az is, hogy a Fidesznek elég

¹³ Der Standard, 2014.04.04.

¹⁴ Gazeta Wiburcza, 2014.04.02.

¹⁵ Wall Street Journal, 2014.03.31.

¹⁶ Ria-Novosztyi: 2014.04.04.

¹⁷ Ria-Novosztyi, 2014.04.04.

¹⁸ Nyezaviszimaja Gazeta, 2014.04.02.

volt a „Folytatjuk!” című szlogen, különösebb pártprogram készítése nélkül, ahhoz, hogy mozgósítsa szavazótáborát.¹⁹

Az, hogy Orbán Viktor nyilvánvalóvá tette, hogy semmilyen körülmények között nem hajlandó a Jobbikkal szövetségre lépni, valószínűleg javított a külföldi megítélésén. Fontos, hogy a Fidesz teljesen elhatárolódjon a szélsőséges pártoktól, melyek egyre inkább feketebáránként vannak feltüntetve, mivel azok nem osztják az európai értékeket, sőt kiválnának az Európai Unióból.

„A Jobbik egy problémás párt, ugyanis a programjaik nagy része elfogadhatatlan az európai értékekkel szemben, a magyarok nem igazán szeretnék megerősíteni a szélsőségeket” – írja a La Republica Kumin Ferencsel készített interjút követően.”²⁰

Aggodalomra ad okot azonban, hogy továbbra is erősek azok a hangok, melyek megkérdőjelezzik, a demokrácia és a fair választások jelenlétét Magyarországon. „Manipulált demokrácia”²¹ jellegű bélyegzések nem tesznek jót az ország nemzetközi hírnevének. A nyugat aggodalmát fejezi ki az iránt is, hogy Orbán Viktor folytatni fogja az elmúlt 4 év autoritatív hatalomgyakorlását.²²

A megszokott diplomáciai protokoll szerint a világ vezetői tudomásul vették az eredményt és gratuláltak Orbán Viktornak. Az európai konzervatívok Strasbourg-ban ünnepeltek, Putyin is örömmel vette a választások eredményeit, azonban az izraeli közönség tart az antiszemitizmus további erősödésétől. Angela Merkel is felhívta a figyelmet arra, hogy az antiszemitizmus további terjedését meg kell akadályozni.²³ Ezzel egyértelműen arra utalt, hogy tart az antiszemita és rasszista elveket hirdető Jobbik előretörésétől.

Választások Szlovákiában – Köztársasági Elnök

Háttér

Szlovákia Köztársasági Elnökét 5 évente választják közvetlen módon a szlovák állampolgárok. Amennyiben az első fordulóban az egyik jelölt sem szerzi meg a szavazatok abszolút többségét, a választásokat a második forduló dönti el. A második fordulóban már csak az a két jelölt vesz részt, amelyek az első fordulóban a legtöbb szavazatot kapták. Így a második fordulóra is ugyanazok a szabályok érvényesek, mint az első fordulóra – az a jelölt lesz a nyertes, aki megszerzi a szavazatok abszolút többségét.

¹⁹ Mladá Fronta Dnes, 2014.04.07.

²⁰ Le Republiva, 2014.04.07.

²¹ La Stampa, 2014.04.07.

²² Der Standard, 2014.04.07.

²³ Der Standard, 2014.04.08.

A 2014-es választást március 15-ére írták ki, azonban, mivel egyik jelölt sem szerzett abszolút többséget az első fordulóban, március 29-én, a második fordulóban dőlt el, hogy ki birtokolja a Köztársasági Elnöki posztot a következő 5 évben.

Az első forduló eredményei és értékelése

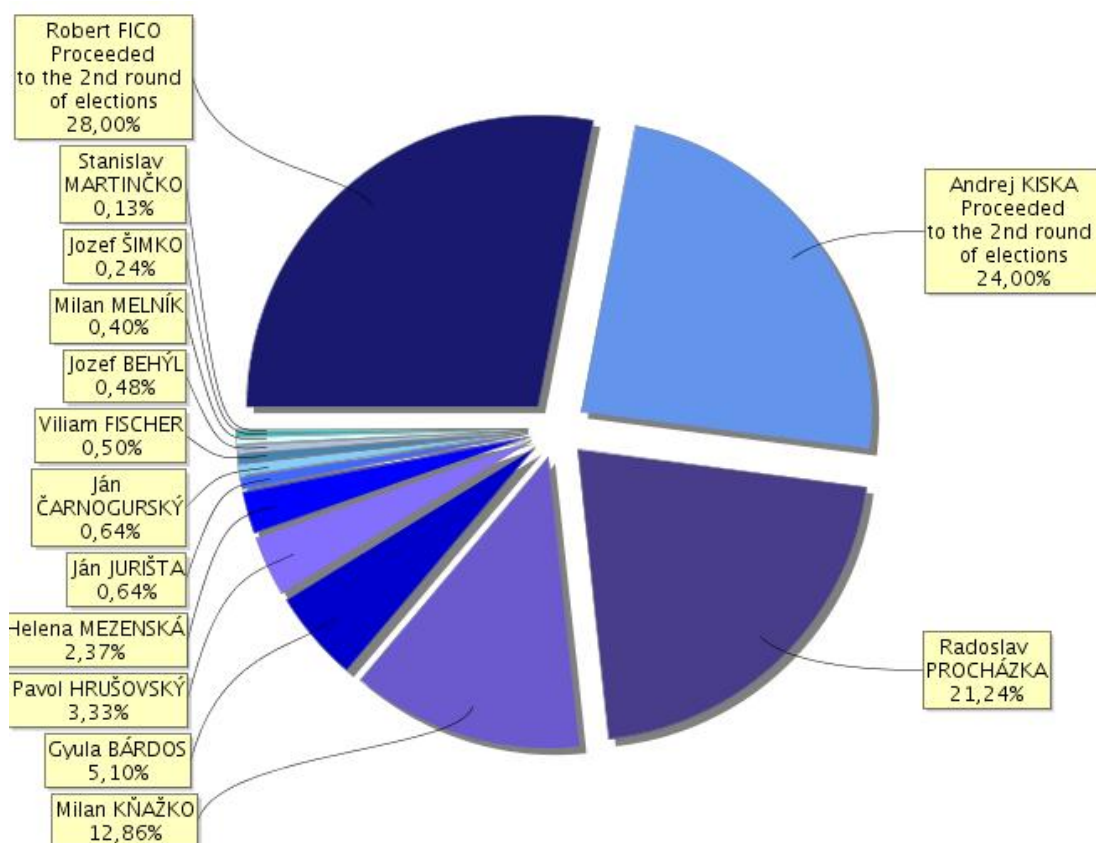
Az első fordulóban 15 jelölt indult, köztük a magyar Bárdos Gyulával, a jelenlegi kormányfő Robert Ficoval, a szlovák ismert színésszel Milan Kňažkoval és a szintén közismert sikeres magánvállalkozóval, Andrej Kiskával. Nagy meglepetés volt a jelenlegi miniszterelnök indulása, aki ugyan hivatalosan azt azzal indokolta, hogy manapság tapasztalt Köztársasági Elnökre van szükség, valójában gazdasági okok vannak a döntés hátterében. Szlovákia közelít az eladósodási határhoz, amely egy automatikus adósságfékelt léptetne életbe, megnehezítve ezzel a jelenlegi kormány működését. Azonban, ha Fico nyerné a választásokat, azzal automatikusan új kormány lépne hatalomra, amely egy időre késleltetné az adósságfék érvénybe lépését.²⁴ Az első fordulóban a legtöbb szavazatot Robert Fico kapta 28 százalékkal, a második helyen 24 százalékkal Andrej Kiska végzett, míg a harmadik, Radoslav Procházka, a szavazatok körülbelül 21 százalékát szerezte meg. Már a választások elejétől tudni lehetett, hogy valószínűleg a második fordulóra is szükség lesz, mivel Robert Fico népszerűségi indexe nem éri el az abszolút többséghez szükséges szintet. Fico Szlovákia legnépszerűbb, de egyben legellentmondásosabb politikusa. A közvélemény-kutatások szerint ugyanis, bár őt tartják legmegbízhatóbbnak a szlovákiaiak, úgy vélik, hogy ő az, aki leginkább rontja a politika színvonalát Szlovákiában.²⁵

Bárdos Gyula, az MKP jelöltje, az 5. helyen végzett az elnökválasztáson, a szavazatok körülbelül 5 százalékaival, amit főként a magyar lakta déli járásokból szerzett. Ez a helyezés nem volt meglepő, hiszen Bárdos magyar kampányával kizárólag a magyar ajkú lakosságot célozta meg, ami semmiképp nem lett volna elég egy országos győzelemhez. Felmerül a kérdés, hogy miért indult egy elnökválasztáson, ha nem volt valódi esélye a győzelemre, viszont mivel szavazatot vont el Fico ellenfeleitől, ezzel Ficót erősítette. Valójában Bárdos indulásának hátterében az ő, illetve az őt indító MKP népszerűségének növelési szándéka áll. Ez elsősorban billboard és a face-to-face kampány lehetőséget adott Bárdosnak és az MKP-nak arra, hogy a közelgő Európa Parlamenti, valamint a 2016-os parlamenti választásokra növelje a párt népszerűségét, hogy az újra parlamenti párt lehessen. Az, hogy a kampány az MKP szemszögéből mennyire volt sikeres, csak a következő választásokon derül majd ki. Egyelőre azonban annyi nyilvánvaló, hogy a magyar lakta régiókban (KN, DS, NZ, GA) alacsony, 40 százalék alatti, volt a részvételi arány, tehát nem sikerült a szavazók többségét aktivizálni. Azonban a Dunaszerdahelyi (DS) és a Galántai járás (GA) kivételével a második fordulóban sem javult a magyar lakta járásokban a részvételi arány.

²⁴ Új Szó, 2014.04.01. <http://ujsoz.com/online/kozelet/2014/04/01/szakertok-nagy-meglepetes-kiska-gyozelme>

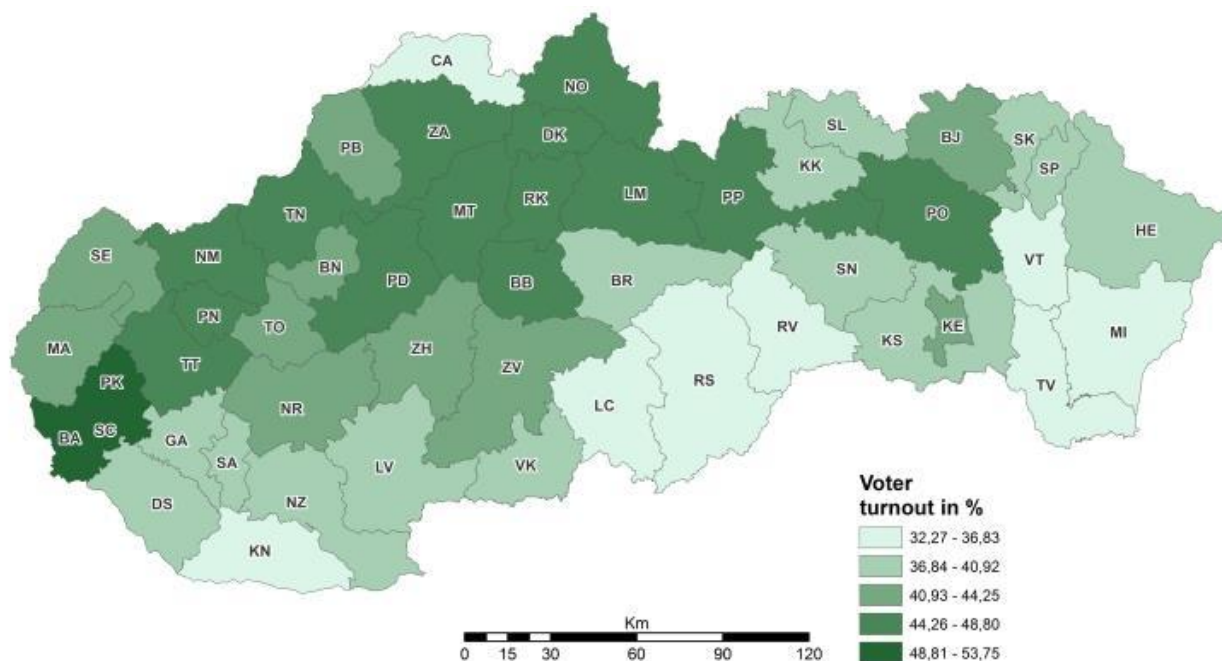
²⁵ Sme, 2014.02.13. <http://www.sme.sk/c/7101772/naidoveryhodnejsimi-politikmi-su-fico-kalinak-a-bugar.html>

1. forduló: Az érvényes szavazatok megoszlása jelöltenként

Forrás: http://prezident2014.statistics.sk/Prezident-dv/Graf2_en.html

1. forduló: Részvétel járásokonként

Részvételi arány: 43%

Forrás: http://prezident2014.statistics.sk/Prezident-dv/Kartogram1_en.html

A második forduló eredményei és értékelése

A második fordulóra továbbjutó Robert Fico és Andrej Kiska szoros megmérettetésre készült, azonban végeredményben majd 20 százalékos fölényrel (körülbelül 400 000 szavazat) Andrej Kiska nyerte meg a választásokat. Habár mindkét jelölt erős kampányt folytatott Szlovákia egész területén, a déli régiót is beleértve, Kiska volt az, aki megnyerte a választók többségét. Fico kampánystábja még a kétnyelvű kampányolási trükköt is bevetette a magyar lakta vidékeken, azonban úgy tűnik ez nem hozta meg a várt sikert. A kampány ellenére a szlovákiai magyarok jól emlékeznek Fico magyarellenos politikájára, főként a Slotával és Mečiarral alkotott koalíciós időszakból, de nem segített az sem, hogy a 2012-től újra miniszterelnöki posztot betöltő Fico továbbra is ellenséges a szlovákiai magyarokkal szemben. Sokat rontott megítélésén az is, hogy miniszterelnöksége alatt újra előszedték a Malina Hedvig ügyet, ami a kisebbségi magyarok erősödő ellenszenvét váltotta ki Ficoval, illetve belügyminiszterével, Robert Kaliňákkal szemben. Kiska viszont ígéretet tett arra, hogyha Köztársasági Elnökké választják, kegyelemben részesíti Malina Hedviget, ha arra kerülne sor, hogy újból kedvezőtlen ítélet szülessen. Csak ezzel az egy ígérettel szimpatikusabbnak tűnt a szlovákiai magyarok számára mint miniszterelnök vetélytársa. Hunčík Péter szerint²⁶ azonban Kiska már azzal megnyerte a szlovákiai magyarok szimpátiáját, hogy nem támadta őket, ami vetélytársáról nem mondható el, aki agresszív és intoleráns volt az egész kampány során.

Az tehát nem volt kérdés, hogy a kisebbségek körében ki lesz a népszerűbb, mivel a kisebbségeket más fajta kampánnyal és jelszavakkal kell célozni mint a szlovákokat, mivel más kritériumok alapján választanak. Ez megmagyarázza egyébként az MKP 2010-es és 2012-es vereségét, és a Híd győzelmét, azaz a visszafogottabb, radikalizmust kerülő, nacionalizmust minimalizáló kampány eredményességét. A szlovák többségű régiók közül Fico csak a kelet-szlovákiai, 3 északi és 3 közép-szlovákiai járásban szerezte meg a szavazatok több mint 50 százalékát, míg kimondottan gyengén, átlag alatt (7,25% - 30,55%) produkált nyugat, dél-nyugat, valamint közép-kelet Szlovákiában. A többi régióban is csak átlagos szavazatarányt szerzett (35,56% - 50,57%).²⁷ Az elemzők merész lépésként értékelik Fico indulását, mivel az vagy nagyon jót tesz neki és a Smer-nek, vagy nagyon ront Fico és pártja népszerűségén. A második scenárió látszik megvalósulni Fico csúfos 20 százaléknyi veresége miatt, ami nehezítheti további legitim miniszterelnökként való munkáját. Fico egy rendkívül megosztó személyiség, aki ugyan népszerű a baloldali szavazók körében, de gyűlölt a jobboldaliak körében, pont ezért egy kevésbé kontroverz személyiség indítása szerencsésebb választás lehetett volna a Smer számára.²⁸ Pozitívként mondható el azonban, hogy Fico

²⁶ SME, 2014. 04. 03.

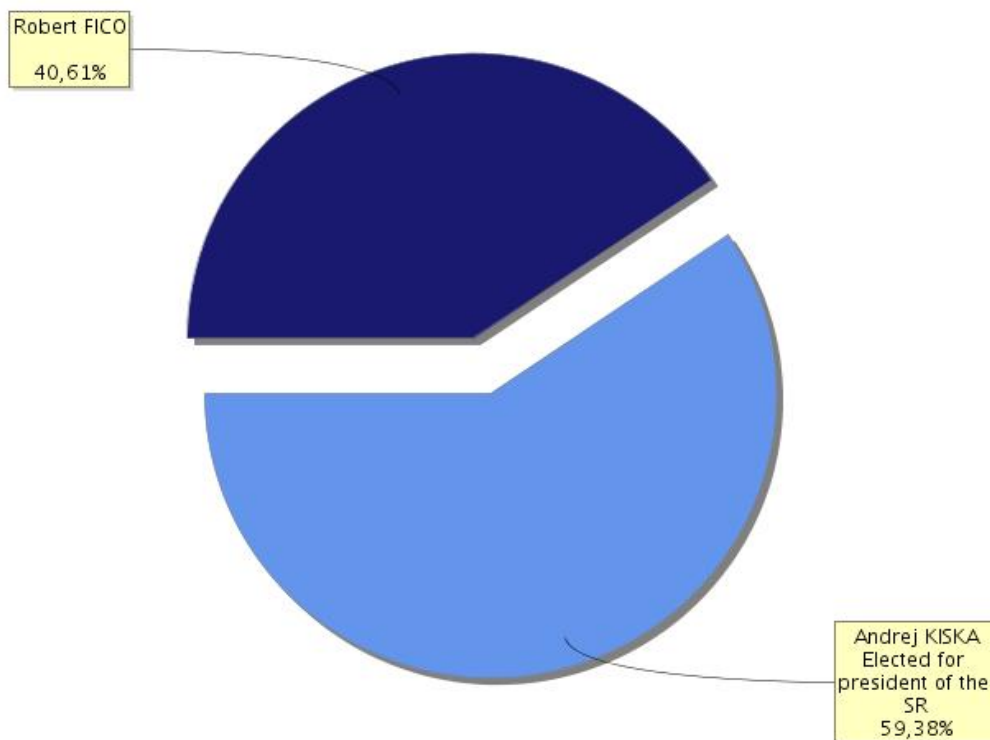
²⁷ Election of the President of the Slovak Republic, http://prezident2014.statistics.sk/Prezident-dv/Kartogram2d_en.html

²⁸ Új Szó, 2014.04.01. <http://ujsoz.com/online/velemeney-es-hatter/2014/04/01/a-nagy-pofon>

számára világossá vált, hogy javítania kell imázsán ahhoz, hogy esélye legyen a következő parlamenti választásokon.

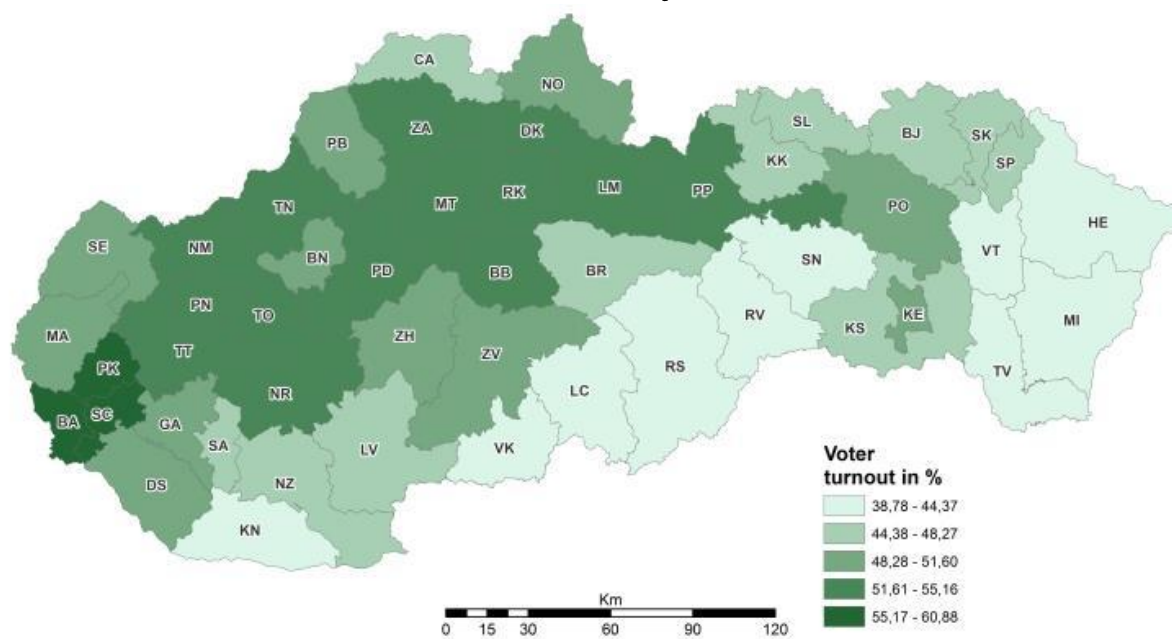
A győztes Kiska, aki újoncnak számít a politikában, júniustól lesz Szlovákia államfője. Fő célja, hogy visszaállítsa a poszt dicsőségét, és hogy méltón képviselje a Szlovákiát, ezzel enyhítve a szlovákiaiak közti belső ellentéteteket.

2. forduló: Az érvényes szavazatok megoszlása jelöltenként

Forrás: http://prezident2014.statistics.sk/Prezident-dv/Graf2d_en.html

2. forduló: Részvétel járásonként

Részvételi arány: 50,48%

Forrás: http://prezident2014.statistics.sk/Prezident-dv/Kartogram1d_en.html

Melléklet

1. TÁBLÁZAT: A WEF-KUTATÁS EGYES ISMÉRVEIBEN ELÉRT HELYEZÉSEK

Ismérvek	BGR	CZE	HUN	POL	ROU	SVK
1.01 Tulajdonjogok	111	88	103	66	82	83
1.02 Szellemi tulajdon védelme	104	61	58	72	110	65
1.03 Közpénzek elosztása	106	117	110	53	114	138
1.04 Közbizalom a politikusok iránt	97	146	129	100	141	139
1.05 Szabálytalan kifizetések és vesztegetés	63	81	58	42	76	99
1.06 Bírói függetlenség	123	68	66	54	114	133
1.07 Kormányzati tisztviselők részrehajló viselkedése	117	123	116	65	137	144
1.08 Kormányzati kiadások nem hatékony felhasználása	86	53	110	93	134	137
1.09 Állami szabályozás terhe	105	135	140	133	127	139
1.10 Joghatékonyság a viták rendezésében	125	115	113	119	128	143
1.11 Joghatékonyság a szabályozási döntéshozatalban	122	126	138	111	128	142
1.12 Kormányzati döntéshozatal átláthatósága	124	98	132	120	115	80
1.13 Terrorizmus gazdasági költsége	107	16	11	27	67	26
1.14 Bűnözés és erőszak gazdasági költsége	108	53	61	34	51	69
1.15 Szervezettbűnözés	130	71	68	43	90	102
1.16 Rendfenntartó szervek megbízhatósága	113	90	72	74	107	108
1.17 Vállalatok etikus magatartása	110	109	92	59	139	125
1.18 Könyvvizsgálati és beszámolási szabályok	77	64	40	49	108	60
1.19 Vállalatirányítás hatékonysága	127	88	120	95	126	82
1.20 Kisebbségi tulajdonosok érdekvégyesítő képessége	99	83	80	93	128	109
1.21 Befektetők védelme	41	84	107	41	41	100
1.A. Közintézmények	112	87	84	65	106	115
1.B. Magánszektor	94	93	89	60	127	109
1. pillér: Intézmények	107	86	84	62	114	119
2.01 Általános infrastruktúra minősége	102	37	49	84	106	81
2.02 Közutak minősége	112	81	73	105	145	85
2.03 Vasúthálózat minősége	54	22	41	70	82	28
2.04 Kikötői (vízi) infrastruktúra minősége	85	61	84	97	123	96
2.05 Légi közlekedés minősége	83	21	101	103	119	124
2.06 Repülő egy székére jutó utazási kilométer (légi kapacitás)	80	64	77	50	67	117
2.07 Energiaellátás minősége	94	20	41	48	88	31
2.08 Mobiltelefon előfizetések (100 lakosra vetítve)	24	47	58	36	83	67
2.09 Vezetékek telefonvonalak (100 lakosra vetítve)	36	62	40	78	53	68
2.A. Közlekedés	97	49	71	92	122	83
2.B. Energia- és telefonhálózat	62	40	43	60	82	51
2. pillér: Infrastruktúra	75	39	51	74	100	67
3.01 Költségvetési hiány a GDP százalékában	33	120	65	90	66	118
3.02 Bruttó nemzeti megtakarítás a GDP százalékában	56	63	69	82	55	60
3.03 Infláció	1	59	102	68	62	71
3.04 Bruttó államadósság a GDP százalékában	20	76	125	104	59	98
3.05 Hitelminősítói besorolás	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
3. pillér: Makrogazdasági környezet	30	55	84	65	47	62
4.01 Malária gazdasági költsége	1	1	1	1	1	1
4.02 Maláriás megbetegedések (100 ezer lakosra vetítve)	1	1	1	1	1	1
4.03 TBC gazdasági költsége	59	77	35	47	86	23
4.04 TBC megbetegedések (100 ezer lakosra vetítve)	62	16	42	51	96	24
4.05 HIV/AIDS gazdasági költsége	45	82	18	36	79	13
4.06 HIV előfordulási aránya a felnőtt lakosság százalékában	11	11	11	11	11	11
4.07 Csecsemőhalandóság (1000 éveszülétre vetítve)	60	14	36	33	62	43
4.08 Várható élettartam	64	37	55	41	60	47

4.09 Alapfokú oktatás minősége	60	51	52	58	85	54
Ismérvek	BGR	CZE	HUN	POL	ROU	SVK
4.10 Nettó alapfokú beiskolázási arány	34	102	87	50	112	41
4.A. Egészségügy	59	31	46	40	66	42
4.B. Alapfokú oktatás	40	77	66	47	109	38
4. pillér: Egészségügy és alapfokú oktatás	45	60	57	42	84	39
5.01 Bruttó középiskolai beiskolázási arány	74	66	37	48	46	64
5.02 Bruttó felsőoktatási felvételi arány	44	29	35	19	39	49
5.03 Oktatási rendszer minősége	90	67	93	87	99	130
5.04 Matematikai és tudományos oktatás minősége	59	83	38	69	57	86
5.05 Menedzsmentiskolák minősége	112	90	68	89	104	109
5.06 Iskolák internet hozzáférése	51	24	33	55	60	31
5.07 Helyi kutató és továbbképző szolgáltatások	109	26	84	33	91	61
5.08 Munkahelyi szakképzés	127	68	108	75	134	91
5.A. Az oktatás mennyiségi jellemzői	49	40	30	18	38	48
5.B. Az oktatás minőségi jellemzői	73	49	46	70	81	82
5.C. Munka melletti képzés	121	33	94	44	116	71
5. pillér: Felsőfokú oktatás és szakképzés	69	39	44	37	59	58
6.01 Helyi verseny intenzitása	101	12	43	38	115	29
6.02 Piaci erőfölény mértéke	120	44	112	17	88	106
6.03 Monopóliumellenes politika hatékonysága	126	70	90	72	113	95
6.04 Adórendszer hatása a beruházási döntésekben	103	132	135	116	136	122
6.05 Összes adó mértéke a nyereség százalékában	34	112	116	97	99	110
6.06 A vállalatindításhoz szükséges lépések száma	20	104	20	47	47	47
6.07 A vállalatindításhoz szükséges napok száma	78	88	10	108	49	73
6.08 Agrárpolitika költségei	116	99	90	97	110	120
6.09 Kereskedelmi korlátok	123	68	43	89	128	41
6.10 Vámok	4	4	4	4	4	4
6.11 Külföldi tulajdon jelenléte	111	5	16	65	105	7
6.12 FDI-szabályozás gazdasági hatása	118	54	102	99	116	39
6.13 Vámeljárások költsége	78	47	32	66	118	53
6.14 Import a GDP százalékában	31	23	14	71	72	10
6.15 Ügyfélközpontúság mértéke	51	66	93	45	116	79
6.16 Vásárlói kifinomultság	112	75	125	93	115	131
6.A. Versenyhelyzet	79	45	49	61	108	48
6.B. A kereslet minőségi jellemzői	82	72	115	69	118	108
6. pillér: Árupiaci hatékonyság	81	48	78	57	117	76
7.01 Munkáltatók és munkavállalók közötti viszony és együttműködés	99	74	83	88	139	106
7.02 Bérugalmasság	49	63	88	37	73	76
7.03 Felvételi és elbocsátási gyakorlat (rugalmasság)	70	121	53	112	84	126
7.04 Elbocsátás költsége	22	95	63	91	8	52
7.05 Munkára ösztönző adórendszer	109	133	132	105	146	131
7.06 Fizetés és hatékonyság	48	19	85	45	94	22
7.07 Szakmai irányításba vetett bizalom	112	62	114	79	131	77
7.08 Tehetségek (képzett munkaerő) megtartása	142	109	126	119	138	130
7.09 Tehetségek (képzett munkaerő) vonzása	144	87	115	121	132	119
7.10 Nők munkaerő-piaci részvétele	39	79	64	69	77	72
7.A. Rugalmasság	42	112	75	90	92	89
7.B. Tehetség hatékony felhasználása	88	57	93	76	115	69
7. pillér: Munkaerő-piaci hatékonyság	61	81	85	80	110	76
8.01 Pénzügyi szolgáltatások elérhetősége	107	59	65	53	102	41
8.02 Pénzügyi szolgáltatások megfizethetősége	124	86	110	44	91	37
8.03 Tőkepiaci finanszírozás lehetősége	94	93	110	60	98	112
8.04 Hitelhez jutás	39	58	123	97	78	49
8.05 Kockázati tőke	65	74	122	104	92	64
8.06 Bankrendszer stabilitása	86	33	89	54	101	32

8.07 Tőkepiaci szabályozás	116	50	42	35	115	93
8.08 Jogszabály által biztosított jogok	28	65	42	12	12	12
Ismérvek	BGR	CZE	HUN	POL	ROU	SVK
8.A. Hatékonyság	94	72	111	63	98	53
8.B. Bizalom	68	48	54	16	61	27
8. pillér: Pénzügyi szektor fejlettsége	73	58	74	38	72	42
9.01 Legfejlettebb technológiák elér-hetősége	99	53	57	102	107	70
9.02 Vállalati szintű technológiák továbbadása	113	54	73	114	104	72
9.03 FDI és technológiatranszfer	107	27	15	75	89	26
9.04 Internetet használók aránya	55	28	34	41	64	22
9.05 Szélessávú internethozzáféréssel rendelkezők száma (100 lakosra vetítve)	38	41	29	39	42	45
9.06 Sáv szélesség	22	19	81	30	16	91
9.07 Mobilinternet előfizetések száma (100 lakosra vetítve)	40	35	63	32	62	45
9.A. Technológia alkalmazása	108	48	52	97	102	59
9.B. Info-kommunikációs technológia	34	33	49	36	45	56
9. pillér: Technológiai felkészültség	44	34	46	43	54	52
10.01 Belső piac mérete	64	46	56	20	43	61
10.02 Külső piac mérete	59	28	34	22	47	41
10.03 GDP (PPP milliárd dollár)	66	44	55	21	47	62
10.04 Export a GDP százalékában	28	12	10	61	74	11
10.A. Hazai piac	64	46	56	20	43	61
10.B. Külpiac	59	28	34	22	47	41
10. pillér: Piacméret	63	41	52	20	46	58
11.01 Helyi beszállítói hálózat kiterjedtsége	108	25	101	32	102	69
11.02 Helyi beszállítói hálózat minősége	72	21	70	51	104	41
11.03 Klaszterezettség	108	45	111	104	96	71
11.04 Versenyelőnyök jellege	113	38	88	95	103	126
11.05 Horizontális értéklánc	116	24	101	52	97	73
11.06 Nemzetközi kereskedelem	95	120	121	100	108	136
11.07 Gyártási technológia	101	32	70	51	102	42
11.08 Marketing	106	43	65	46	93	45
11.09 Felelősség szétosztása	123	57	137	68	100	94
11. pillér: Üzleti kifinomultság	106	38	96	65	101	73
12.01 Innovációs kapacitás	103	26	97	62	90	96
12.02 Tudományos kutatóintézetek színvonala	68	26	21	55	64	70
12.03 Vállalati K+F	107	32	108	103	104	94
12.04 Egyetem és ipar együttműködése	117	35	41	72	88	93
12.05 Legfejlettebb technológiák kormányzati alkalmazása	90	124	114	103	99	134
12.06 Tudósok és mérnökök rendelkezésre állása	96	64	60	66	99	82
12.07 Szabadalmak száma (million főre vetítve)	47	29	28	40	55	39
12th pillér: Innováció	105	37	47	65	97	95
Részindex A: Alapvető követelmények	58	55	65	59	87	67
Részindex B: Hatékonyságnövelés	60	37	54	32	63	56
Részindex C: Innovációs faktorok	108	36	71	65	103	77
Globális versenyképességi index (GCI)	57	46	63	42	76	78
GDP (PPP) részesedés a világban	66	44	55	21	47	61
GDP	73	51	58	24	56	63
GDP/fő	74	41	53	54	69	42
Népesség	86	71	76	32	47	98

Forrás: WEF [2013]; Századvég-gyűjtés, Századvég-szerkesztés